

ΕΠΙΣΤΗΜΗ: Κ. ΔΑΜΑΝΤΙΝΙΟΥ

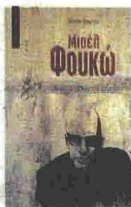
Ο Κωνσταντίνος Τζούμας

Στους λαβυρίθους του Μανχάταν

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΟΥΜΑΣ
Complete unknown
 Εκδόσεις Καστανιώτη, 2009, σελ. 595, τιμή 22,99 ευρώ

Ένας μικρός φιλοπερίεργος βιβλιοφάγος γεννήθηκε το 1944 στον Πειραιά και μεγάλωσε στο Παλαιόμυρι και στην Αθήνα. Το πανεπιστήμιο του φάνηκε φοιτητικό, ήθελε άλλες εμπειρίες, σε άλλους ορίζοντες να ανοιχτεί—το είδαμε αυτό στο πρώτο βιβλίο του Κωνσταντίνου Τζούμα πέρυσι, με τον τίτλο *Ως εκ Δαιμόνατος*, από τις εκδόσεις Καστανιώτη. Τι συμβαίνει τώρα στο δεύτερο μέρος της αυτοβιογραφικής τριλογίας του; Το *Complete unknown* είναι η εμπειρία του νέου καλλιτέχνη στην Αμερική. Εδώ, και συγκεκριμένα στο Μανχάταν της Νέας Υόρκης, βρίσκει αυτό που τόσο καιρό έψαχνε να βρει, την απόλυτη ανωνυμία. Να μην έχει σημασία ποιος είσαι και τι έκανες πριν, να μεταμορφώνεσαι όπως και όσο θέλεις και να μεταφέρεις τον νέο εαυτό σου δοξαστικά όπου θέλεις: στο Καράκας, στον Παναμά, στο Λος Άντζελες, στο Μεξικό και μετά στην Ευρώπη, στην Αθήνα, στους Δελφούς, στο Λονδίνο.

Η αφήγηση ενός ταξιδιού χωρίς προορισμό, μιας περιπλάνησης μέσα στους λαβυρίθους των μαζών, των λογοτεχνικών και κινηματογραφικών αντηχήσεων, των συμπτώσεων, της αγάπης για την έντονη ζωή, τους ισόβιους συντρόφους και φίλους: «Από πού είσαι;» φασάει τον καιρό η Τρέισυ, παρόντας το στριφτό στην Μπέτυ. «Αθενς» ρίχνω. «Του Οχάιο, ούαους». «Νο, Γκρην». «Όου, είσαι Έλληνας, είσαι Έλληνας; Ούαους, είναι φανταστικό. Μπέτυ, οι Έλληνες είναι ούαους, είναι αλήθεια ότι σας αρέσει να το κάνατε συνέχεια;»...

ΝΤΙΝΤΙΕ ΕΡΙΜΠΟΝ
Μισέλ Φουκώ.
Φιλόσοφος, δανδής και ταραξίας
 Μετάφραση Νίκος Τσιμπάνης, Εκδόσεις Lector, 2009, σελ. 490, τιμή 33 ευρώ

Μαζί με τον Ντερνιτά, ο Μισέλ Φουκώ (1926-1984) είναι ίσως ο πιο δημοφιλής στοχαστής της σύγχρονης γενιάς. Όχι όμως εξ ολοκλήρου χάρις στα γραπτά του, παρ' όση επιρρέασαν ριζικά τη φιλοσοφία του 20ού και του 21ου αιώνα. Κυρίως εξαιτίας ορισμένων παράπλευρων χαρακτηριστικών που ο Ντιντιέ Εριμπόν αναγνωρίζει στον υπότιτλο της βιογραφίας του: «δανδής και ταραξίας».

Ο συγγραφέας της «Ιστορίας της Τρέλας», της «Ιστορίας της σεξουαλικότητας», του «Επιτήρησης και τιμωρίας» και του «Οι λέξεις και τα πράγματα» μεταξύ άλλων ορόσημων, γεννήθηκε στο Πουατιέ της Γαλλίας από αστούς γονείς. Ο Ντιντιέ Εριμπόν προσφέρει γλαφυρές καταγραφές των ιδιοτροπιών αυτής της ιδιοφυΐας: μπήκε τέταρτος στο κορυφαίο Ecole Normale Supérieure, διέπραξε απόπειρες αυτοκτονίας, εξοργίστηκε επειδή δεν αποφοίτησε με τον υψηλότερο βαθμό στη Φιλοσοφία. Η ομοφυλοφιλία κινητοποιεί κάθε μεγάλη απόφαση: να ασχοληθεί με την ψυχολογία, να εγκαταλείψει το Κομμουνιστικό Κόμμα... Ακολουθούμε τους διορισμούς του σε διάφορα πανεπιστήμια της Γαλλίας αλλά και του εξωτερικού όπου φουλάριζε με τζάγκουαρ, άκουγε μανικά τις παραλλαγές Goldberg και έγραφε επί οφρας κάθε βράδυ. Πέθανε από καρκίνο στον εγκέφαλο και άλλες επιπλοκές από το AIDS, γεγονός που διόγκωσε τον μύθο.

Το βιβλίο του Εριμπόν δεν επικεντρώνεται στην αναζήτηση των θεμελίων αυτής της σκέψης και της εξέλιξής της. Διασχίζει όμως τους κύριους σταθμούς της, τα πρώτα φοιτητικά χρόνια, τα συνταρακτικά μαθήματα στο Collège de France (1970 ως τον θάνατό του), την ανατρεπτική «συνάντησή» με τον Χέγκελ, τη στρουκτουραλιστική περίοδο, τον διάλογο του με τον Αλτουσέρ, τον Σαρτρ κ.ά. Ετσι εξυφάνει την τοιχογραφία της συναρπαστικής γαλλικής κουλτούρας εκείνης της εποχής καθώς και ορίζει το πλαίσιο του σύγχρονου στοχασμού.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΟΜΠΑΖΗΣ
Η όμορφη καμηλοπάρδαλη...
 Εκδόσεις Πατάκη, 2009, σελ. 214, τιμή 14 ευρώ

Η αρχιτεκτονική δεν είναι παγωμένη μουσική. Κατά τον Αλέξανδρο Τομπάζη, αυτόν τον κομψό εκτροχαστή της πιο αριστοκρατικής από όλες τις καλές τέχνες, «όλα τα πράγματα ανήκουν σε ευρύτερα, μη χαστικά, συστήματα και ότι το καθετί έχει την καθορισμένη θέση του και κατά κανέναν τρόπο παγωμένο μέγεθος. Αντίθετα, θα πρέπει να είναι εξελίξιμο στο χρόνο, όπως η Δυμόπολη, η Μεγαλόπολη και η Οκαμινέπολη του Δοξιάδη».

Με το στυλ που τον διακρίνει και το πλούσιο και πολυβραβευμένο έργο του, ο Αλέξανδρος Τομπάζης εκθέτει τις βασικές δομές της πορείας του. Όπως εξελίσσεται σταδιακά από το πανεπιστήμιο (και τη διδασκαλία του Νίκου Χατζηκαραϊώκ Γ'ικά), εμπλουτίζεται από τον συναισθηματικό του διάλογο με τη ζωγραφική (τον Σεζάν, τον Λεζέ, τον Πικάσο κ.α.), μεστώνει με τα πρώτα έργα (ένα τζαμί στο Ντουμπάι) και την τετραετία στο γραφείο του Κωνσταντίνου Δοξιάδη, όπου ήρθε σε επαφή με μεγάλες μορφές όπως η Μάργκαρετ Μίντ.

Από τους πιο επιφανείς αρχιτέκτονες σήμερα, είναι η πρώτη φορά που ο ίδιος εκθέτει τα θεμέλια του συνεπούς οράματος που ορεφεί να έχει κάθε άρτιος δημιουργός: την πίστη του στην τεχνολογία, στην πλιακή ενέργεια και περιγράφει τα έργα του που ξεχωρίζει (π.χ. το Διοικητικό Κέντρο της ΔΓΕΤ στη Λυκόβρυση, την εκκλησία στη φάσμα της Πορτογαλίας μεταξύ τόσοσ άλλων δημόσιων και ιδιωτικών έργων). Αφήταις ελευθερος, με εξομολογητική και σουρεαλιστική ποιητική διάθεση: «Και έτσι έχω φτιάξει στο νομμου -σαν ιδανικό που θα ήθελα να αγίζω- την εικόνα μιας όμορφης καμηλοπάρδαλης... Καμιά φορά μπορεί να μοιάζει σαν να έχει ακόμα και κάποια ασάφεια. Αλλά πατά σταθερά...». Έννοιες και τις τελλίτες και δοκιμάζει την ομορφιά των εικόνων που κατασκευάζει ο Αλέξανδρος Τομπάζης.

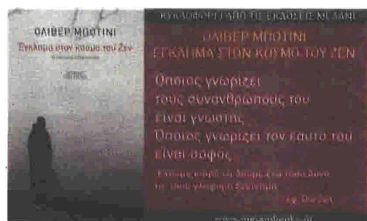

ΤΖΕΪΝ ΦΟΝΤΑ
Η ζωή μου
 Μετάφραση Μάρα Μοίρα, Εκδόσεις Οκείανω, 2009, σελ. 900, τιμή 28 ευρώ

Η Τζέιν Φόντα ήταν πιθανώς το πιο υγιές πρόσωπο του αμερικανικού φεμινισμού, πρόδηλο σε ταινίες όπως το *Σκοτώνουν τα άλογα όταν γερδσουν* (1969). Η «σοβαρή» ηθοποιός, η βασίλισσα της αεροβικής, η αφοσιωμένη ακτιβίστρια: την εποχή του Βιετνάμ τόλμησε να επισκεφτεί το κομμουνιστικό Χανόι (αι συντηρητικοί την αποκαλούν Χανόι Τζέιν), το 1979 λαμβάνοντας Όσκαρ για την *Επιστροφή*, έβγαλε λόγο στη νοηματική γλώσσα, πολλοί ωστόσο τη θυμούνται με τη λεοπαρ ολόκοσμ φόρμα.

Μόλις κυκλοφόρησε η αυτοβιογραφία «Τζέιν Φόντα, η ζωή μου». Το βασικό μέρος του σχολιασμού αφορούσε τις ερωτικές «συνεργίες» που οργάνωσε ένας από τους τρεις συζύγους της, ο άλλος σκηνοθέτης *Ροζέρ Βανίμ* όταν ζούσαν στο Παρίσι τη δεκαετία του 1960. Στις σημερινές γυναίκες που αποδέχονται την ύπαρξη αναστόπην χωρίς να νόθουν ότι καταπιέζονται από ένα πατριαρχικό σύστημα, η οπτική γωνία της δυναμικής και άπνεκτης Φόντα, φαντάζει αναχρονιστική.

Πέρα από ορισμένα φεμινιστικά κατόλοια, το βιβλίο προβάλλει με γρήγορες, στακάτες εικόνες την πιο συνταρακτική εποχή της σύγχρονης Αμερικής—τους αγώνες των μαύρων, τον πόλεμο του Βιετνάμ—, τότε που νόμιζαν ότι θα αλλάξει ριζικά. Αναφέρεται στον Τομ Χάιντεν, στον Τεντ Πέρνερ ενώ τράκτους ερριμμένες υπάρχουν αναφορές σε συρμερούς φίλους (Μπαρντό, Σάδερλαντ, Μπράντο...), σε ταινίες και στην αεροβική. Τονίζει το πολιτικό της πρόσωπο, το βάρος του οποίου «ζυγίζεται» από τις πολυάριθμες οργανώσεις στις οποίες έχει συμμετάσχει. Υπέρθεσε με σπάνια συνέπεια και ειλικρίνεια τόσο τη μεγάλη θρόνη όσο και την πραγματική πολιτική. Δεν έπαψε να είναι η φρονή της Δημοκρατίας—πρόσφατα αγωνίζονταν εναντίον του Μπους.

ΟΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
 Ουίβερ Μοστίνι
 Έκδοση 2009, σελ. 200, τιμή 14 ευρώ

Οποιοσ γνωρίζει τους συνανθρώπους του είναι γνωστός. Οποιοσ γνωρίζει τον εαυτό του είναι σοφός.

